

Rekonstrukce pohřbu na voze
v jeskynní svatyni Býčí skála
(kresba L. Balák)

paleolit
neolit
eneolit
doba bronzová
doba železná
doba římská
doba stěhování národů
raný středověk
středověk
novověk

ARJ3 Archeologický ústav
AV ČR, Brno

A Akademie věd
České republiky

Univerzita Palackého
v Olomouci

www.archeologickeleto.cz

všechna období

JESKYNĚ BÝČÍ SKÁLA

Centrální jeskynní svatyně ze starší doby železné
16 000 př. Kr. až do současnosti

Proč navštívit?

Jedna z nejvýznamnějších speleoarcheologických lokalit ve střední Evropě. Místo prvního paleolitického výzkumu u nás a zejména jeskyně světově proslulá halštatskými nálezy objevenými Jindřichem Wanklem v roce 1872. Jedná se o centrální lokalitu starší doby železné, kterou opakovaně navštěvovali a ke svým pohřbům využívali představitelé tehdejších elit.

Lokalizace:

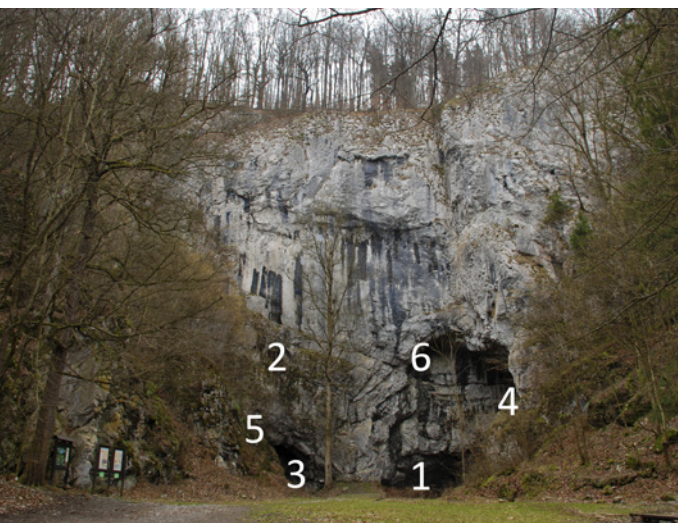
kat. Habrůvka, okr. Blansko, Jihomoravský kraj

Navigační bod:

N 49°18'27.89", E 16°41'39.72"

Něco z minulosti

Jeskyňě při soutoku Křtinského a Jedovnického potoka v Josefovském údolí je nejstarší archeologicky zkoumanou jeskyní na Moravě. Výzkumy zde provedené jsou spojeny s velikány naší archeologie, zejména však s Jindřichem Wankelem. Ten zde, v **Jižní odbočce**, již v letech 1867 a 1868 objevil sídliště magdalénských lovců sobů starší doby kamenné. Tato poloha se nachází hlouběji v jeskyni, kde bylo stálé klima, zdroj pitné vody a rohovcové suroviny. Nejvýrazněji je však Býčí skála spojena s nálezy východohalštatské kultury (starší doba železná). Po náhodném objevu slavné figurky býčka (1869) proběhl v **Předsíni** jeskyňě archeologický výzkum (1872). Byla objevena dvě velká žároviště s pozůstatky nejméně čtyř desítek lidí, zvířat, stovek keramických a desítek bronzových nádob, zlatých, bronzových a železných šperků, zbraní, zbroje, jantarových a skleněných korálků, řemeslnického náčiní nebo železných polotovarů. Jedinečné jsou pozůstatky nejméně šesti vozů. Nalezneme zde předměty z mnoha evropských regionů. V současné době se badatelé přiklání k názoru, že jde o centrální jeskynní svatyni – místo, které lidé opakovaně navštěvovali, kam ukládali depoty (dary) a kam byli po smrti pohřbíváni nejvýznamnější jedinci. Jde o lokalitu naprosto klíčovou pro pochopení celé epochy doby halštatské. V současné době zde probíhají badatelské revizní výzkumy, kterými archeologové nejen ověřují závěry svých předchůdců, ale zkoumají lokalitu pomocí mnoha nových přírodovědných metod.

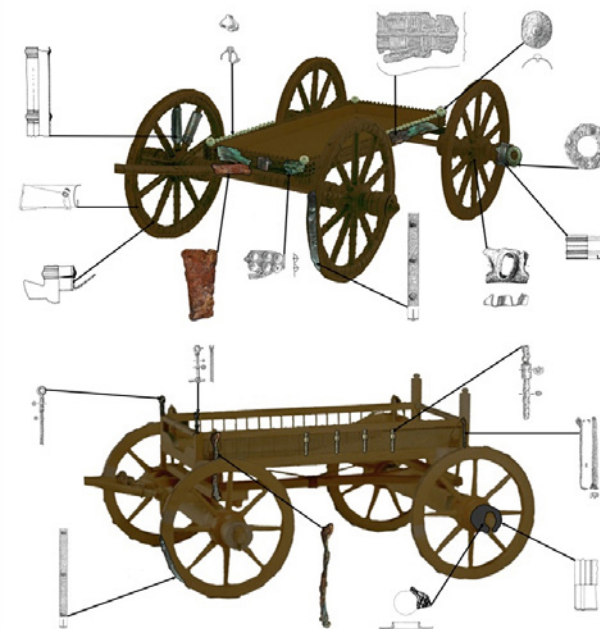
Do jeskyňy Habrůvka – Býčí skála vede šest vchodů. Pět z nich je přírodních, ač byly později lidskou rukou upravovány:
1 – Dolní vchod; 2 – Velké okno; 3 – Lichtenštejnský vchod [z roku 1796]; 4 – Vchod přes Pohanský komin; 5 – Malé okno; 6 – Vchod ve stěně (autor M. Golec)

Projděte se s námi

Jedná se o největší lokalitu svého druhu ve střední části Moravského krasu. Samotný prostor jeskyňě má délku 10 km, dalších 6 km připadá na systém sifonů a domů Rudického propadání. Z jeskynního systému Býčí skály byly archeologické nálezy objeveny pouze ve dvou úsecích. První z nich je vstupní část, zvaná **Předsíň**, dlouhá 50 m, široká 20 m a vysoká 12–16 m. Je známá svými nálezy zejména z doby halštatské. Býčí skála má celkem 6 vstupů, přičemž není jasné, které se v době halštatské používaly. Druhým místem je pak **Jižní odbočka** s četnými nálezy z mladšího paleolitu.

Historická fotografie Jindřicha Wankela (archív K. Absolona v Moravském zemském muzeu)

Halštatské vozy z Habrůvky – Býčí skály jsou největšími, nejsložitějšími a patrně vůbec nejcennějšími předměty v celém pravěku v ČR. Vozy, kterých bylo objeveno celkem šest, nám pomáhají pochopit propojení s oblastmi Bavorska, Bádenska-Württemberska, Porýní-Falce a východní Francie (autorka Z. Mirová)

